

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. liepos 6 d.
(OR. en)

10149/21

Tarpinstitucinė byla:
2021/0154 (NLE)

ECOFIN 636
CADREFIN 331
UEM 171
FIN 512

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas:	TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS dėl Portugalijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo
----------	---

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

... m. ... d.

dėl Portugalijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė,¹ ypač į jo 20 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

¹ OL L 57, 2021 2 18, p. 17.

kadangi:

- (1) COVID-19 protrūkis sutrikdė Portugalijos ekonomiką. 2019 m. Portugalijos vienam gyventojui tenkantis bendrasis vidaus produktas (toliau – BVP) sudarė 67 % Sąjungos vidurkio. Pagal Komisijos 2021 m. pavasario prognozę Portugalijos realusis BVP 2020 m. sumažėjo 7,6 % ir numatoma, kad 2020 m. ir 2021 m. iš viso jis sumažės 3,9 %. Tarp vidutinio laikotarpio ekonominės veiklos rezultatus veikiančių įsisenėjusių veiksnių – susikaupusi didelė išorės, privačiojo sektoriaus bei valdžios sektoriaus skola ir vangus našumo augimas. Be to, dėl nepakankamų investicijų sunkiau dalyvauti ir visapusiškai išnaudoti dėl žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos atsiveriančias galimybes;

- (2) Europos semestro kontekste 2019 m. liepos 9 d. ir 2020 m. liepos 20 d. Taryba Portugalijai pateikė rekomendacijų. Visų pirma, Taryba Portugalijai rekomendavo imtis visų būtinų priemonių siekiant veiksmingai įveikti pandemiją, gerinti viešųjų finansų kokybę teikiant pirmenybę augimą skatinančioms išlaidoms, didinti sveikatos sistemos atsparumą ir užtikrinti vienodą galimybę naudotis kokybiškomis sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugomis. Ji Portugalijai taip pat rekomendavo kelti bendrą gyventojų įgūdžių lygį sutelkiant dėmesį į skaitmeninius įgūdžius ir į su mokslu, technologijomis, inžinerija ir matematika susijusių sričių absolventų skaičiaus didinimą, remti kokybišką užimtumą ir mažinti darbo rinkos segmentaciją. Ji Portugalijai taip pat rekomendavo didinti socialinės apsaugos sistemos veiksmingumą bei adekvatumą ir garantuoti pakankamą bei veiksmingą socialinę apsaugą ir pajamų rėmimą. Ji Portugalijai rekomendavo sutelkti investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, visų pirma į inovacijas, geležinkelio transporto ir uostų infrastruktūrą, perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų, energetikos pertvarką ir energetikos tinklų jungčių plėtojimą, atsižvelgiant į regioninius skirtumus. Be to, Taryba Portugalijai rekomendavo įgyvendinti priemones, kuriomis siekiama užtikrinti įmonių likvidumą pandemijos kontekste, sutelkti viešųjų investicijų projektus laikotarpio pradžioje ir skatinti privačias investicijas siekiant padėti ekonomikai atsigauti. Galiausiai, ji Portugalijai rekomendavo vykdyti verslo aplinkos gerinimo reformas, visų pirma mažinti reguliacinio pobūdžio ir administracines kliūtis, kylančias dėl licencijavimo, bei reglamentuojamųjų profesijų reguliavimo apribojimus ir didinti administracinių bei mokesčių teismų ir nemokumo bei išieškojimo procesų veiksmingumą.

Įvertinusi šių konkrečiai šaliai skirtų rekomendacijų įgyvendinimo pažangą tuo metu, kai buvo pateiktas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas (toliau – GAP), Komisija mano, kad rekomendacija pagal Stabilumo ir augimo pakto bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą imtis visų būtinų priemonių siekiant veiksmingai įveikti pandemiją, palaikyti ekonomiką ir remti paskesnę jos atsigavimą įgyvendinta visapusiškai. Didelė pažanga padaryta įgyvendinant rekomendaciją imtis laikinų priemonių, kurių tikslas – užtikrinti galimybę įmonėms, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms, naudotis likvidumo priemonėmis;

- (3) 2021 m. birželio 2 d. pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1176/2011¹ 5 straipsnį dėl Portugalijos Komisija paskelbė nuodugnią apžvalgą. Atlikusi analizę Komisija padarė išvadą, kad, našumui lėtai augant, Portugalijoje susidarė makroekonominis disbalansas, susijęs su dideliu grynujų išorės įsipareigojimų skaičiumi, privačiojo bei valdžios sektoriaus skola ir aukštu neveiksnių paskolų lygiu;

¹ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

- (4) Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos euro zonos valstybėms narėms rekomenduota, be kita ko, įgyvendinant savo GAP, imtis veiksmų siekiant, *inter alia*, užtikrinti politikos kryptį, kuria remiamas ekonomikos atsigavimas, ir toliau didinti konvergenciją, atsparumą ir tvarų bei integracinį augimą. Tarybos rekomendacijoje euro zonos valstybėms narėms taip pat rekomenduota stiprinti nacionalines institucines sistemas, užtikrinti makrofinansinį stabilumą, baigti kurti ekonominę ir pinigų sąjungą ir stiprinti tarptautinį euro vaidmenį;
- (5) 2021 m. balandžio 22 d. Portugalija Komisijai pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį pateikė savo nacionalinį GAP. Jis pateiktas po konsultacijų, vykdytų pagal nacionalinę teisinę sistemą, į kurias buvo įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijos, socialiniai partneriai, pilietinės visuomenės organizacijos, jaunimo organizacijos ir kiti atitinkami suinteresuotieji subjektai. Nacionalinė atsakomybė už GAP yra jo sėkmingo įgyvendinimo ir ilgalaikio poveikio nacionaliniu lygmeniu ir patikimumo Europos lygmeniu pagrindas. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis, įvertino GAP aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną;

- (6) GAP turėtų būti siekiama Reglamentu (ES) 2021/241 nustatytos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (toliau – Priemonė) ir Tarybos reglamentu (ES) 2020/2094¹ sukurtos Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonės bendrųjų tikslų, siekiant remti atsigavimą po COVID-19 krizės. Jais, prisidedant prie Reglamento (ES) 2021/241 3 straipsnyje nurodytų šešių ramsčių, turėtų būti skatinama Sąjungos ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda;
- (7) valstybių narių įgyvendinami GAP bus koordinuotomis pastangomis, apimančiomis reformas ir investicijas visoje Sąjungoje. Atliekant koordinuotą bei tuo pačiu metu vykdomą įgyvendinimą ir tarpvalstybinių bei daugiašalių projektų įgyvendinimą, tokios reformos ir investicijos viena kitą papildys ir turės teigiamą šalutinį poveikį Sąjungai. Todėl maždaug trečdalį Priemonės poveikio valstybių narių ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui sudarys šalutinis kitose valstybėse narėse taikomų priemonių poveikis;

Subalansuotas atsakas prisidedant prie šešių ramsčių

- (8) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies a punktą ir V priedo 2.1 kriterijų GAP dideliu mastu (A reitingas) yra visapusiškas ir deramai subalansuotas atsakas į ekonominę ir socialinę padėtį ir taip tinkamai prisideda prie visų šešių to reglamento 3 straipsnyje nurodytų ramsčių įgyvendinimo, atsižvelgiant į konkrečius atitinkamos valstybės narės uždavinius, jai skirtus finansinius asignavimus ir prašomą paskolos paramą;

¹ 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamentas (ES) 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti (OL L 433 I, 2020 12 22, p. 23).

- (9) GAP pateikiamos priemonės, kuriomis prisidedama prie visų šešių ramsčių, o daugeliu GAP komponentų prisidedama prie kelių ramsčių. Toks požiūris padeda užtikrinti, kad kiekvienas ramstis būtų įgyvendinamas visapusiškai ir nuosekliai. Be to, atsižvelgiant į konkrečius iššūkius, su kuriais susiduria Portugaliją, laikoma, kad visuose ramsčiuose ypatingas dėmesys pažangiam, tvariam ir integraciniam augimui ir bendra svarba yra tinkamai subalansuoti;
- (10) GAP numatoma imtis įvairių su klimatu susijusių priemonių ir maždaug trimis ketvirtadaliais visų GAP komponentų prisidedama prie žaliosios pertvarkos. Tarp tokių priemonių – pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimas, pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos. GAP padeda spręsti įvairių sričių skaitmeninimo uždavinius (prie to prisideda maždaug pusė visų komponentų), įskaitant viešųjų paslaugų skaitmenizaciją, skaitmeninių technologijų diegimą siekiant skatinti verslumą ir įmonių veiklos plėtojimą siekiant spartinti pramoninės bazės skaitmeninę pertvarką. Siekiant spręsti su skaitmeninių įgūdžių stoka susijusius uždavinius, GAP numatoma švietimo sistemos, taip pat profesinio rengimo ir mokymo sistemų modernizavimo priemonių, kuriomis, *inter alia*, siekiama, aprūpinti rinką reikalingą kvalifikaciją turinčiais darbuotojais ir padidinti suaugusiųjų mokymosi svarbą bei gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos (angl. STEAM, toliau – STEAM), ypač IT, absolventų skaičių;

- (11) GAP daug dėmesio skiriama trečiajam pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo ramsčiui, prie kurio tiesiogiai prisideda beveik visi GAP komponentai. Beveik visi GAP komponentai tiesiogiai susiję su ekonomine sanglauda, našumu ir konkurencingumu: jais siekiama atsižvelgti į įvairius tarpusavyje susijusius iššūkius, pavyzdžiui, tvaraus augimo skatinimą ir prisitaikymą prie klimato kaitos, visuotinių socialinių paslaugų teikimą, indėlį į inovacijas, naujas technologijas ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, viešųjų paslaugų dematerializavimą ir indėlį į įmonių finansavimą ir kapitalo rinkų plėtojimą. Socialinės ir teritorinės sanglaudos aspektai glaudžiai tarpusavyje susiję, visų pirma mažiau išsivysčiusiuose Portugalijos regionuose. Regioninės ir vietos valdžios institucijos raginamos imtis pagrindinio vaidmenio teikiant įvairias bendruomenines paslaugas, užtikrinant plačią teritorinę aprėptį tokiose srityse kaip socialinis būstas, vaikų darželiai ir ankstyvoji vaikų priežiūra ir švietimas, sveikatos priežiūros paslaugų teikimas, ilgalaikės priežiūros paslaugos ir socialiniai dienos priežiūros centrai, skirti vyresnio amžiaus žmonėms ir neįgaliesiems, laikantis Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos;

- (12) maždaug pusė visų komponentų prisideda prie sveikatos, ekonominio, socialinio ir institucinio atsparumo: numatyta imtis tokių priemonių, kaip nacionalinių pirminės sveikatos priežiūros tinklų, nuolatinės slaugos bei palaikomosios slaugos stiprinimas, taip pat socialinio bei įperkamo būsto suteikimas ir novatoriškų kompleksinių socialinių paslaugų teikimas Lisabonoje ir Porto metropolinėse zonose. Diegiant skaitmenines technologijas ir sąveikumo sprendimus stiprinami instituciniai viešojo administravimo įstaigų gebėjimai ir didinamas jų atsparumas. Naujai kartai skirtos įvairios politikos priemonės, su ja tiesiogiai susijęs beveik trečdalis visų komponentų, jomis daromas tiesioginis poveikis vaikams ir jaunimui, pavyzdžiui, numatyta didinti vaikų priežiūros įstaigų, profesinio rengimo ir mokymo kursų ir tretinio mokslo, įskaitant STEAM kursus, pajėgumą, gerinti jaunimo karjeros bei pajamų perspektyvas ir plėsti aukštųjų mokyklų studentų būsto fondą. Kartu numatoma švietimo skaitmenizacijos priemonė ir asmeninės IT įrangos platinimas studentams;

Visų ar didelės dalies konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose nustatytų uždavinių sprendimas

- (13) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 kriterijų numatoma, kad GAP padės veiksmingai spręsti visus ar didelę dalį uždavinių (A reitingas), nustatytų Portugalijai skirtose atitinkamose konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose, įskaitant fiskalinius aspektus ir rekomendacijas, pateiktas pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį, arba uždavinius, nustatytus kituose atitinkamuose dokumentuose, kuriuos Komisija oficialiai priėmė Europos semestro kontekste;

- (14) nepaisant to, kad Portugalija iš esmės tinkamai ir pakankamai reagavo į neatidėliotiną poreikį 2020 m. ir 2021 m. remti ekonomiką fiskalinėmis priemonėmis, laikydamasi Stabilumo ir augimo pakto bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, galima laikyti, kad rekomendacijos, susijusios su neatidėliotinu fiskalinės politikos atsaku į pandemiją, nepatenka į Portugalijos GAP taikymo sritį. Be to, rekomendacija 2020 m. pasiekti vidutinės trukmės biudžeto tikslą neviršijant leidžiamos ribos, susijusios su neįprastais įvykiais, dėl kurių leista taikyti laikiną nuokrypį, nebeaktuali tiek dėl to, kad atitinkamas biudžetinis laikotarpis pasibaigė, tiek dėl to, kad 2020 m. kovo mėn. COVID-19 krizės kontekste pradėta taikyti Stabilumo ir augimo pakto bendroji nukrypti leidžianti išlyga;
- (15) GAP siūloma imtis daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, padedančių veiksmingai spręsti visus ar didelę dalį ekonominių ir socialinių uždavinių, išdėstytų 2019 m. ir 2020 m. Portugalijai Tarybos pateiktose konkrečiai šaliai skirtose Europos semestro rekomendacijose, visų pirma, kiek tai susiję su viešųjų finansų kokybe ir tvarumu, socialinių paslaugų ir sveikatos sistemos prieinamumu ir atsparumu, darbo rinka, švietimu ir įgūdžiais, moksliniais tyrimais ir plėtra (toliau – MTP) bei inovacijomis, klimatu ir skaitmenine pertvarka, verslo aplinka ir teisingumo sistema;

- (16) GAP numatyta visapusiška fiskalinė struktūrinė reforma, kurią įgyvendinus tikimasi smarkiai pagerinti viešųjų finansų kokybę ir tvarumą, sugriežinti bendrą išlaidų kontrolę, padidinti išlaidų veiksmingumą ir užtikrinti tinkamesnį biudžeto sudarymą. Tokią reformą sudaro laipsniški veiksmai link, kaip tikimasi, visapusiško ir veiksmingo 2015 m. Biudžeto sistemos įstatymo įgyvendinimo, užtikrinančio, kad išlaidų peržiūra taptų struktūrine Portugalijos metinio biudžeto sudarymo proceso dalimi, būtų atliekamas našumo padidėjimo *ex post* vertinimas ir tobulinama centralizuotų viešųjų pirkimų sistema. Taip pat tikimasi, kad ta reforma pavyks padidinti valstybės įmonių finansinį tvarumą, įgyvendinant naują jų finansinės būklės ir veiklos rezultatų analizės ir informacijos apie tai atskleidimo modelį, kad stebėsena vyktų tinkamesniu laiku ir būtų skaidresnė bei išsamesnė. Taip pat numatomos planavimo ir valdymo priemonės, kurias siekiama naudoti atskaitomybei didinti, pavyzdžiui, valdymo sutarčių pertvarkymas siekiant skleistį į veiklos rezultatus orientuotą valdymo praktiką. Kartu su ta reforma numatomos investicijos į viešųjų finansų valdymo informacines sistemas;

- (17) taip pat numatomos reformos ir investicijos, kuriomis siekiama didinti sveikatos sistemos atsparumą ir prisidėti prie vienodų galimybių naudotis kokybiškomis sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugomis. Tokiomis reformomis ir investicijomis, visų pirma, siekiama didinti pirminės sveikatos priežiūros, psichikos sveikatos ir ilgalaikės priežiūros paslaugų reaktyvumo pajėgumą, kartu imantis veiksmų, kad skirtingi Nacionalinės sveikatos tarnybos elementai būtų veiksmingesni ir glaudžiau susiję tarpusavyje. Konkrečios priemonės skirtos vieno iš atokiausių regionų – Madeiros – regioninės sveikatos sistemai stiprinti ir skaitmeninti tiek Madeiros, tiek Azorų salų sveikatos sistemas. Be to, užbaigiant valstybinių ligoninių valdymo modelio reformą pašalinamos pagrindinės priežastys, dėl kurių valstybinės ligoninės yra nuolat įsiskolinusios. Tikimasi, kad ta reforma užtikrins didesnę ligoninių autonomiškumą priimančias sprendimus dėl investavimo ir darbuotojų įdarbinimo, bus vykdoma griežtesnė stebėseną ir užtikrinama didesnė atskaitomybė, taip tvariu būdu prisidedant prie įsiskolinimo kaupimosi prevencijos;

- (18) GAP sprendžiami socialiniai uždaviniai: numatytas reikšmingas atsakas į poreikį didinti socialinės apsaugos sistemos veiksmingumą ir adekvatumą, visų pirma imantis socialinio būsto ir socialinių paslaugų srities reformų bei investicijų, daugiausia dėmesio skiriant pagyvenusiems žmonėms, vaikams ir pažeidžiamoms neįgalųjų grupėms. Imantis tokių reformų ir investicijų numatoma patvirtinti nacionalinį būsto planą, nacionalinę kovos su skurdu strategiją ir paramos programą, kurios tikslas – suteikti galimybę gauti būstą, statant naujus pastatus ar renovuojant esamus būstus, didinant vietų socialinės globos įstaigose skaičių ir renovuojant jų patalpas, gerinant priežiūrą namuose ir bendruomeninę priežiūrą, steigiant socialinės intervencijos grupes žemyninės Portugalijos savivaldybėse, rengiant kompleksines programas, skirtas skurstančiose metropolinėse zonose gyvenančioms palankių sąlygų neturinčioms bendruomenėms remti, ir skaitmenizuojant socialinės apsaugos paslaugas, kad jos taptų patogesnės naudoti;
- (19) GAP numatomos reformos ir investicijos, kuriomis siekiama šalinti įsisenėjusias verslui kylančias kliūtis. Tarp tų reformų ir investicijų – įvairias reglamentuojamąsias profesijas slegiančių apribojimų mažinimas siekiant skatinti konkurenciją, verslo licencijų išdavimo reikalavimų peržiūra ir vienkartinio duomenų pateikimo principo įgyvendinimas santykiuose su viešojo administravimo įstaigomis siekiant mažinti administracines išlaidas, taip pat teisingumo sistemos modernizavimas ir veiksmingumo didinimas, kartu išnaudojant su procedūrų skaitmenizacija susijusį didesnę veiksmingumą;

- (20) GAP numatoma reikšmingai investuoti siekiant skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas, visų pirma rengiant inovacijų svarbiausiuose sektoriuose darbotvarkes, įskaitant žaliąsias darbotvarkes, kurių tikslas – skatinti verslo ir mokslo ryšius. Taip pat numatomos investicijos, kuriomis siekiama skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas tvaraus žemės ūkio srityje. GAP taip pat numatomos investicijos į įmonių rekapitalizavimą, pavyzdžiui, investicijos į specialiosios paskirties įmonės, kuri vėliau investuos į gyvybingas Portugalijos įmones suteikdama joms nuosavo ir kvazinuosavo kapitalo finansavimą, steigimą;
- (21) GAP iš esmės prisidedama sprendžiant su klimato kaita susijusios pertvarkos uždavinį. Juo numatomos investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijas, kad būtų mažinama gamybos sektorių priklausomybė nuo iškastinio kuro, taip pat priemonės, kuriomis siekiama didinti tiek privačiojo, tiek viešojo sektorių pastatų energinį naudingumą. Tikimasi, kad įgyvendinant GAP miesto transportas taps tvaresnis: bus stiprinamos viešojo transporto valdymo institucijos ir investuojama į metro tinklą, lengvojo bėginio transporto ir greitojo susisiekimo autobusais sistemų išplėtimą Lisabonos ir Porto metropolinėse zonose ir į viešojo transporto parkui reikalingų netaršių transporto priemonių pirkimą. Priemonėmis taip pat siekiama skatinti investicijas į atsinaujinančiųjų išteklių energiją žemyninėje šalies dalyje ir atokiausiuose regionuose – Madeiroje ir Azorų salose. Siekiant sumažinti klimato kaitos poveikį, turėtų būti imtasi reikšmingų reformų ir investicijų miškams apsaugoti. Tikimasi, kad pagal kraštovaizdžio planavimo ir tvarkymo programas bus kuriamas pažeidžiamoms teritorijoms tinkamas kraštovaizdis, kad jos taptų atsparesnės su klimato kaita siejamiems pavojams, visų pirma kaimo vietovių gaisrams ir biologinės įvairovės nykimui, ir skatinamas tvarus augimas ir teritorinė sanglauda didinant vidutinį žemės ūkio valdų dydį, keičiant žemės naudojimo paskirtį ir planuojant naują ekonominę veiklą;

- (22) GAP iš esmės prisidedama prie skaitmeninės pertvarkos tiek žemyninėje šalies dalyje, tiek autonominiuose regionuose – Madeiroje ir Azorų salose – uždavinio sprendimo. Reikšmingos reformos ir investicijos planuojamos srityse, kurios susijusios su įmonių skaitmenizacija, siekiant diegti skaitmenines technologijas ir procesus. Investicijomis į švietimo ir profesinio rengimo ir mokymo sistemas ir jų reformomis daugiausia siekiama, kad mokymo programos, mokymo metodai ir ištekliai būtų pakoreguoti taip, kad būtų galima ugdyti skaitmeninius įgūdžius, pritaikytus prie įvairių grupių, pavyzdžiui, mokinių, mokytojų, darbo jėgos, įmonių ir valstybės tarnautojų, konkrečių poreikių. Kitų reikšmingų reformų ir investicijų tikslas – viešojo administravimo skaitmenizacija imantis veiksmų bendrojo viešojo administravimo, teisingumo sistemos ir viešųjų finansų valdymo srityse siekiant, kad viešasis administravimas taptų veiksmingesnis, atsparesnis ir prieinamesnis piliečiams;
- (23) tikimasi, kad, sprendžiant minėtus uždavinius, GAP aukšto neveiksnių paskolų lygio ir vangaus našumo augimo kontekste taip pat padės panaikinti su dideliu gryųjų išorės įsipareigojimų skaičiumi ir privačiojo bei valdžios sektoriaus skola susijusį makroekonominį disbalansą, kaip nustatyta rekomendacijose, pateiktose pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį 2019 m. ir 2020 m.;

Indėlis į augimo potencialą, darbo vietų kūrimą ir ekonominį, socialinį bei institucinį atsparumą

- (24) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies c punktą ir V priedo 2.3 kriterijų numatoma, kad GAP turės didelį poveikį (A reitingas) Portugalijos ekonomikos augimo potencialo didinimui, darbo vietų kūrimui, ekonominio, socialinio bei institucinio atsparumo didinimui, prisidedant prie Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo, be kita ko, remiant vaikams ir jaunimui skirtą politiką, taip pat ekonominio ir socialinio COVID-19 krizės poveikio mažinimui, taip didinant ekonominę, socialinę bei teritorinę sanglaudą ir konvergenciją Sąjungoje;
- (25) iš Komisijos tarnybų atlikto modeliavimo matyti, kad, įgyvendinant GAP kartu su likusiomis Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonės priemonėmis, ne vėliau kaip 2026 m. Portugalijos BVP gali padidėti 1,5–2,4 %, neapimant galimo teigiamo struktūrinių reformų poveikio, kuris gali būti didelis. Į Portugalijos GAP yra įtrauktas platus užmojo reformų ir investicijų rinkinys, kurį įgyvendinant bus siekiama imtis veiksmų, kad būtų mažinamas šalies neatsparumas sukrėtimams ir didinamas jos ekonominis, institucinis bei socialinis atsparumas. Reformomis, parengtomis šalinti institucines kliūtis ir skatinti konkurenciją, kartu reikšmingai investuojant į aktyvią darbo rinkos politiką, MTP, inovacijas ir skaitmenizaciją, siekiama panaikinti pagrindines nustatytų iššūkių priežastis, taip tikintis padidinti šalies konkurencingumą ir našumą;

- (26) tikimasi, kad tiek prie augimo, tiek prie užimtumo labiausiai prisidės investicijos ir reformos, susijusios su inovacijomis, švietimu, įskaitant skaitmeninius įgūdžius ir profesinį mokymą, pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu, įmonių skaitmenizacija, verslo kapitalizacija ir būstu. Tarp kitų pagrindinių intervencijos sričių – sveikatos priežiūra, kultūra, transporto infrastruktūra, miškininkystė ir vandentvarka, viešojo administravimo, įskaitant viešųjų finansų valdymą, kokybę ir pajėgumai, teisinės paslaugos ir viešųjų paslaugų skaitmenizacija;

- (27) GAP numatytos įsisenėjusioms socialinėms problemoms spręsti skirtos svarbios priemonės, darančios didelį poveikį teritoriniam aspektui bei miesto ir kaimo atotrūkiui – taip Portugalijoje ir Sąjungoje padidės ekonominė, socialinė bei teritorinė sanglauda ir konvergencija. Jomis reaguojama į poreikį gerinti sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugų prieinamumą ir reaktyvumą į spartų demografinį senėjimą ir poreikį suteikti galimybę gauti įperkama ir socialinį būstą. Reikėtų imtis veiksmų ir dėl socialinio pažeidžiamumo: teikti įvairias socialines paslaugas daugiausia dėmesio skiriant pagyvenusiems žmonėms, neįgaliesiems, etninių mažumų atstovams ir migrantams ir vykdyti kompleksines programas, skirtas skurstančiose metropolinėse zonose gyvenančioms palankių sąlygų neturinčioms bendruomenėms remti. GAP turėtų padėti gerinti miestų viešojo transporto tinklus (tai itin svarbu palankių sąlygų neturintiems į darbą važinėjantiems darbuotojams) ir sustiprinti su skaitmenine ekonomika susijusias darbuotojų, ypač dirbančių pagal netipines darbo sutartis, teises. Šios priemonės padės įgyvendinti 2021 m. gegužės 7 d. Porto aukščiausiojo lygio susitikime patvirtinto Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plano nuostatas ir, tikimasi, padės pakelti į socialinių rodiklių suvestinę įtrauktų rodiklių lygius;

- (28) svarbios priemonės skirtos vaikams ir jaunimui, pavyzdžiui, priemonės, kuriomis didinamas vietų vaikų darželiuose skaičius, plečiamas vaikų priežiūros paslaugų spektras ir pirmenybė teikiama jaunimui skirtų kokybiškų nuolatinių darbo vietų kūrimui. GAP taip pat turėtų paskatinti rinktis tretinio mokslo programas, ypač STEAM disciplinas, ir sukurti aukštojo mokslo įstaigų, siūlančių trumpos trukmės podiplomines studijas, tinklą. Priemonėmis taip pat turėtų būti remiamas skaitmeninių technologijų įtraukimas į pradinio ir vidurinio ugdymo sistemą: skaitmeninių išteklių naudojimas klasėse, ugdymo turinio skaitmenizacija, laboratorijų, kuriose naudojamos tokios švietimo technologijos, kaip programuojami robotai, steigimas;

Reikšmingos žalos nedarymo principas

- (29) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies d punktą ir V priedo 2.4 kriterijų GAP numatoma užtikrinti, kad jokia GAP numatyta reformų ir investicinių projektų įgyvendinimo priemone nebūtų padaryta reikšminga žala aplinkos tikslams (A reitingas), kaip tai suprantama pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/852¹ 17 straipsnį (principas „nedaryti reikšmingos žalos“);

¹ 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

- (30) GAP užtikrinama, kad jokia reforma ir investicija nebūtų padaryta reikšminga žala nė vienam iš šešių aplinkos tikslų, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) 2020/852 17 straipsnį, t. y. klimato kaitos švelninimui, prisitaikymui prie klimato kaitos, tausiam vandens ir jūrų išteklių naudojimui ir apsaugai, žiedinei ekonomikai, taršos prevencijai bei kontrolei ir biologinės įvairovės bei ekosistemų apsaugai ir atkūrimui. Portugalija pateikė pagrindimą pagal technines gaires, pateiktas Komisijos pranešime „Reikšmingos žalos nedarymo principo taikymo pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės reglamentą techninės gairės“¹. Kad būtų išvengta reikšmingos žalos, Portugalija pasisiūlė prireikus įgyvendinti švelninimo priemones, kurių turėtų būti imamasi pasiekiant atitinkamas tarpines reikšmes;

¹ OL C 58, 2021 2 18, p. 1.

- (31) ypatingas dėmesys buvo skirtas priemonėms, kurių poveikį aplinkos tikslams reikia atidžiai stebėti. 7 komponentą „Infrastruktūra“ sudaro keturios priemonės, susijusios su kelių transporto infrastruktūros statyba ar modernizavimu (RE-C7-I2, I3, I4 ir I5). Siekiant išvengti reikšmingos žalos klimato kaitos švelninimo ir taršos prevencijos bei kontrolės tikslams, Portugalijos GAP, kaip paramos priemonė RE-C7-I0, numatoma investicija į elektrinių transporto priemonių įkrovimo tinklo plėtimą. Taip turėtų būti mažinama kelių transporto priklausomybė nuo iškastinio kuro: iki 2025 m. numatoma sukurti 15 000 viešai prieinamų elektrinių transporto priemonių įkrovimo stočių. Be to, kalbant apie 9 komponento „Vandentvarka“ vandentvarkos priemones (TC-C9-I1 ir I2), apimančias užtvankos, gėlinimo įrenginio statybos ir drėkinimo bei vandens gavybos priemones, Portugalija turėtų ir toliau užtikrinti, kad, laikantis Sąjungos aplinkos teisės, įskaitant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB¹, aplinkai nebūtų padaryta reikšminga žala įgyvendinant kokius nors toms priemonėms svarbius poveikio aplinkai vertinimo rezultatus ir sąlygas. Taip siekiama, visų pirma, išvengti reikšmingo poveikio atitinkamiems vandens telkiniams, dėl kurio kiltų pavojus, kad tikslas pasiekti gerą būklę ar potencialą nebus įgyvendintas arba bus įgyvendintas vėlai. Taip pat siekiama užtikrinti, kad priemonės nepadarytų neigiamo poveikio saugomoms buveinėms ir rūšims, tiesiogiai priklausančioms nuo atitinkamų vandens telkinių;

¹ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

Indėlis į žaliąją pertvarką, įskaitant biologinę įvairovę

- (32) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies e punktą ir V priedo 2.5 kriterijų GAP yra priemonių, kuriomis dideliu mastu (A reitingas) prisidedama prie žaliosios pertvarkos, įskaitant biologinę įvairovę, arba dėl jos kylančių uždavinių. Paramos siekiant klimato srities tikslų priemonėms skiriamos lėšos sudaro 37,9 % visų GAP asignavimų, apskaičiuotų pagal Reglamento (ES) 2021/241 VI priede nustatytą metodiką. Pagal to reglamento 17 straipsnį GAP atitinka 2030 m. nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane pateiktą informaciją;
- (33) tikimasi, kad reformomis ir investicijomis bus svariai prisidėta prie tolesnio Portugalijos 2030 m. nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane ir 2050 m. anglies dioksido poveikio neutralumo veiksmų gairėse nustatytų šalies priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo ir energetikos pertvarkos tikslų įgyvendinimo, taip prisidedant prie Sąjungos klimato srities tikslo ir aplinkos tikslų. Priemonės, kuriomis prisidedama prie klimato srities tikslo, įeina į šešiolika komponentų; į šešiolika komponentų įeina ir priemonės, kuriomis prisidedama prie aplinkos tikslų, įskaitant biologinę įvairovę. Tikimasi, kad biologinė įvairovė bus didinama, visų pirma gerinant miškotvarką, imantis veiksmų dėl didelių netvarkomų monokultūrų plotų ir didelės gaisrų rizikos arba remiant tvarią mėlynąją ekonomiką. Tikimasi, kad šių siūlomų priemonių įgyvendinimas turės ilgalaikį poveikį, visų pirma prisidės prie žaliosios pertvarkos, biologinės įvairovės didinimo ir aplinkos apsaugos;

- (34) didelę dalį veiksmų, kuriais prisidedama prie klimato tikslų, sudaro intervencinės energijos vartojimo efektyvumo priemonės. Kiti svarbūs klimato srities ar aplinkosaugos veiksmai numatomi vykdyti investuojant į tvarų miesto transportą arba prisitaikymą prie klimato kaitos ir jos prevenciją. Prie klimato srities ir aplinkos tikslų taip pat prisidedama mokslinių tyrimų ir inovacijų procesais, kuriuose dėmesys sutelkiamas į mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomiką, atsparumą ir prisitaikymą prie klimato kaitos, taip pat miškotvarkos ir vandentvarkos priemonėmis. Reformomis siekiama skatinti pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, plėtoti tvaresnius gamybos procesus ir gerinti transporto planavimą;

Indėlis į skaitmeninę pertvarką

- (35) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies f punktą ir V priedo 2.6 kriterijų GAP yra priemonių, kuriomis, kaip tikimasi, bus dideliu mastu (A reitingas) veiksmingai prisidedama prie skaitmeninės pertvarkos arba dėl tos pertvarkos kylančių uždavinių. Paramos siekiant skaitmeninių tikslų priemonėms skiriamos lėšos sudaro 22,1 % visų GAP asignavimų, apskaičiuotų pagal Reglamento (ES) 2021/241 VII priede nustatytą metodiką;

- (36) iš viso keturiolika komponentų sudaro priemonės, kuriomis, taikant bendrą, visapusišką požiūrį, prisidedama prie skaitmeninio tikslo, o keturi komponentai skirti vien skaitmeninei pertvarkai. Reikšmingų reformų ir investicijų numatoma įmonių skaitmenizacijos ir skaitmeninių įgūdžių ugdymo srityse. Kitomis reikšmingomis reformomis ir investicijomis siekiama skaitmenizuoti viešąjį administravimą, teisingumo sistemą ir viešųjų finansų valdymą. Dar kitomis investicijomis siekiama skaitmenizuoti konkrečius sektorius, pavyzdžiui, pradinio ir vidurinio ugdymo, sveikatos, kultūros ir miškotvarkos;
- (37) šiomis investicijomis ne tik prisidedama prie skaitmeninės pertvarkos, bet ir sprendžiami uždaviniai, susiję su gyventojų įgūdžių lygiais, visų pirma su suaugusiųjų skaitmeniniu raštingumu ir poreikiu pritaikyti įgūdžius prie kintančių darbo rinkos poreikių. Investicijomis taip pat prisidedama prie uždavinių, susijusių su vienodomis galimybėmis naudotis skaitmeninėmis technologijomis, sprendimo, taip pat prie kokybiško švietimo ir mokymo;
- (38) tikimasi, kad į GAP įtrauktos su skaitmeniniais aspektais susijusios reformos ir investicijos turės ilgalaikį poveikį, visų pirma šalies viešojo administravimo skaitmeninei pertvarkai, teisingumo sistemai, socialinėms paslaugoms, pramoninei bazei, gyventojų įgūdžių lygiams ir nacionalinėms bei regioninėms sveikatos priežiūros paslaugoms;

Ilgalaikis poveikis

- (39) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies g punktą ir V priedo 2.7 kriterijų dideliu mastu (A reitingas) numatoma GAP padaryti Portugalijai ilgalaikį poveikį;
- (40) GAP pristatomi viešojo administravimo, būsto, verslo kapitalizacijos ir inovacijų teisingumo sistemos, griežtai reglamentuojamų profesijų ir viešojo administravimo skaitmenizacijos struktūriniai pokyčiai. Daugeliu atvejų įvairius GAP komponentus sudaro priemonės, kuriomis siekiama padidinti atitinkamų institucijų skaitmenizacijos lygį; tikimasi, kad tai turės ilgalaikį poveikį paslaugų kokybei ir verslo aplinkai;
- (41) investicijų srityje ilgalaikių struktūrinių pokyčių tikimasi įsteigus ir kapitalizavus nacionalinį skatinamojo finansavimo banką *Banco Português de Fomento* ir išplėtus jo įgaliojimus. Tikimasi, kad, kaip siūloma, padidinus banko kapitalizaciją, bus lengviau, visų pirma krizės paveiktoms mažosioms ir vidutinėms įmonėms, gauti finansavimą ir ilguoju laikotarpiu padidinti konkurencingumą ir darbo vietų kūrimą. Tarp kitų pagrindinių politikos tikslų – žinių ir technologijų perdavimas įmonėms, produktų ir paslaugų diversifikacija ir investicijos į MTP, iki 2030 m. sudarysiančios 3 % BVP. Galiausiai, pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo investicijų ir politikos tikslas – didinti jos energijos vartojimo efektyvumą ir mažinti Portugalijos ekonomikos importo mastą, taip didinant šalies konkurencingumą ir augimo potencialą, kartu padedant įgyvendinti klimato srities tikslus;

- (42) ilgalaikis GAP poveikis taip pat gali būti padidintas užtikrinant GAP ir kitų programų finansuojamų iš sanglaudos politikos fondų sąveiką, visų pirma iš esmės sprendžiant giliai įsišaknijusias teritorines problemas ir skatinant subalansuotą vystymąsi;

Stebėseną ir įgyvendinimą

- (43) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies h punktą ir V priedo 2.8 kriterijų GAP pasiūlyta tvarka yra tinkama (A reitingas), kad būtų užtikrinta veiksminga GAP stebėseną ir įgyvendinimą, įskaitant numatomą tvarkaraštį, tarpines bei siektinas reikšmes ir susijusius rodiklius;
- (44) GAP turėtų stebėti ir įgyvendinti administracinę struktūrą „Estrutura de Missão Recuperar Portugal“ (toliau – specialios paskirties grupė *Recuperar Portugal*). Jos pareigos yra aiškiai apibrėžtos ir įtvirtintos nacionalinės teisės aktuose, kuriais užtikrinamas patikimas šios struktūros ir kitų už įvairių komponentų investicijų ir reformų įgyvendinimą atsakingų įstaigų veiksmų koordinavimo ir ataskaitų dėl jų teikimo mechanizmas. Jai priskirtos aiškios pareigos ir nustatyta tinkama GAP įgyvendinimo, pažangos stebėsenos ir ataskaitų teikimo struktūra. Specialios paskirties grupė turėtų būti įsteigta iki GAP įgyvendinimo pabaigos;

- (45) tinkamą GAP įgyvendinimo stebėsenos sistemą sudaro Portugalijos GAP tarpinės ir siektinos reikšmės. Jos yra pakankamai aiškios ir išsamios, kad būtų galima atsekti ir patikrinti jų įgyvendinimą. Portugalijos valdžios institucijų aprašyti tikrinimo mechanizmai, duomenų rinkimas ir pareigos atrodo pakankamai patikimi, kad pasiekus tarpines ir siektinas reikšmes lėšų išmokėjimo prašymai būtų tinkamai pagrįsti. Tarpinės ir siektinos reikšmės taip pat aktualios jau įgyvendintoms priemonėms, kurios atitinka reikalavimus pagal Reglamento (ES) 2021/241 17 straipsnio 2 dalį. Tam, kad būtų galima pagrįsti lėšų išmokėjimo prašymą, šios tarpinės ir siektinos reikšmės turi būti pasiektos pakankamai;
- (46) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad apie finansinę paramą pagal Priemonę būtų pranešama ir patvirtinama pagal Reglamento (ES) 2021/241 34 straipsnį. Techninės paramos, reikalingos valstybių narių GAP įgyvendinimui, jos gali prašyti pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/240¹ nustatytą techninės paramos priemonę;

Išlaidų įvertinimas

- (47) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies i punktą ir V priedo 2.9 kriterijų GAP pateiktas visų numatytų GAP išlaidų sumos pagrindimas vidutiniu mastu (B reitingas) yra pagrįstas bei patikimas, atitinka išlaidų veiksmingumo principą ir yra proporcingas tikėtinam nacionaliniam ekonominiam ir socialiniam poveikiui;

¹ 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/240, kuriuo nustatoma techninės paramos priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 1).

- (48) Portugalija yra pateikusi individualias visų į GAP įtrauktų investicijų ir reformų išlaidų sąmatas ir nurodžiusi atitinkamas išlaidas. Apskritai išlaidų analizė yra išsami ir tinkamai pagrįsta. Sąmatos iš esmės grindžiamos palyginimais su viešųjų pirkimų sutartimis dėl panašių paslaugų, ankstesnėmis panašaus pobūdžio investicijomis ar rinkos konsultacijomis. Iš išlaidų sąmatų ir patvirtinamųjų dokumentų vertinimo matyti, kad dauguma išlaidų yra pagrįstos ir tikėtinos. Tačiau dėl to, kad kartais naudojama metodika nėra pakankamai gerai paaiškinta ir ryšys tarp pagrindimo ir pačių išlaidų nėra visiškai aiškus, šiam vertinimo kriterijui negalima priskirti A reitingo. Galiausiai, GAP visų apskaičiuotų išlaidų suma atitinka išlaidų veiksmingumo principą ir yra proporcinga tikėtinam nacionaliniam ekonominiam ir socialiniam poveikiui;

Sjungos finansinių interesų apsauga

- (49) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies j punktą ir V priedo 2.10 kriterijų GAP pasiūlyta tvarka ir šiame sprendime pateiktos papildomos priemonės yra tinkamos (A reitingas), kad naudojant pagal tą reglamentą skirtas lėšas būtų užkirstas kelias korupcijai, sukčiavimui ir interesų konfliktams, jie būtų nustatyti ir ištaisyti, ir ta tvarka numatoma veiksmingai užkirsti kelią dvigubam finansavimui pagal tą reglamentą ir kitas Sąjungos programas. Tai netrukdo taikyti kitų įrankių ir priemonių, kuriais skatinama laikytis Sąjungos teisės ir užtikrinama, kad jos būtų laikomasi, be kita ko, siekiant užkirsti kelią korupcijai, sukčiavimui ir interesų konfliktams, jiems nustatyti ir pašalinti, taip pat siekiant apsaugoti Sąjungos biudžetą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2092¹;

¹ 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo (OL L 433 I, 2020 12 22, p. 1).

- (50) GAP aprašyta vidaus kontrolės sistema pagrįsta patikimais procesais ir struktūromis ir joje nustatyti aiškūs veikėjai (įstaigos / subjektai) ir jų vaidmuo bei atsakomybė už vidaus kontrolės užduočių vykdymą. Nacionalinio lygmens valdymą centralizuotai užtikrins specialios paskirties grupė *Recuperar Portugal*. Dėl GAP įgyvendinimo bus sudaromos decentralizuoto lygmens sutartys su valstybinėmis agentūromis ar įstaigomis arba atsakingais tarpininkais. Kontrolės sistema ir kitos svarbios priemonės, be kita ko, skirtos rinkti ir teikti galutinių naudos gavėjų duomenims, yra tinkamos;
- (51) įgyvendindama GAP ir stebėdama bei kontroliuodama jo įgyvendinimą Portugalija naudosis IT priemonėmis. IT funkcijos GAP aprašytos aiškiai. Portugalija nurodė, kad Bendroji finansų inspekcija (IGF) pirmąjį GAP valdymo ir kontrolės sistemos auditą atliks prieš Komisijai pateikdama pirmąjį mokėjimo, išskyrus išankstinį finansavimą, prašymą;

GAP darba

- (52) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies k punktą ir V priedo 2.11 kriterijų į GAP dideliu mastu (A reitingas) įtrauktos reformų ir viešųjų investicijų projektų įgyvendinimo priemonės, kurios sudaro darnius veiksmus;

- (53) Portugalijos GAP atskleidžiama nuosekli strateginė vizija, parodoma komponentų ir pavienių priemonių darna. Kiekvieno komponento reformos ir investicijos yra nuoseklios ir viena kitą stiprina; skirtingi komponentai tarpusavyje sąveikauja ir papildo vienas kitą. Nenustatyta jokių siūlomų to paties komponento priemonių, kurios prieštarautų viena kitai ar dėl kurių mažėtų kitų veiksmingumas, taip pat nenustatyta neatitikimų ar prieštaravimų tarp skirtingų komponentų;

Lygybė

- (54) GAP numatomos priemonės, kuriomis tikimasi prisidėti prie lyčių lygybės ir visiems vienodų galimybių srities uždavinių sprendimo. Tarp jų – reformos, skirtos kovoti su vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumu ir profesine segregacija, taip pat priemonės, kuriomis jaunos moterys skatinamos rinktis STEAM studijas. Su socialinės politikos atsaku susijusioje GAP dalyje numatoma nacionalinė neįgaliųjų strategija ir nacionalinės kovos su skurdu strategija;

Saugumo įsivertinimas

- (55) pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 4 dalies g punktą numatyta atlikti investicijų į junglumą ir skaitmeninius pajėgumus saugumo įsivertinimą. Įsivertinimas atliekamas remiantis rizikos veiksnių ir jų mažinimo priemonių matrica. Iš viso nustatyta aštuoniolika galimų rizikos veiksnių, įskaitant priklausomumą nuo pardavėjo, didelę riziką keliančius tiekėjus, kibernetinio saugumo problemas ir ypatingos svarbos sistemų sutrikdymą. Matricoje nustatyta trylika rizikos mažinimo priemonių, kurias reikia pasitelkti kovojant su galima rizika, įskaitant reikalavimą, kad tiekėjai turėtų asmens patikimumo pažymėjimus, apribojimus tiekėjams, laikomiems keliančiais didelę riziką, strategijas dėl kelių pardavėjų ir atsargines ypatingos svarbos funkcijų sistemas;

Tarpvalstybiniai ir daugiašaliai projektai

- (56) GAP numatomos investicijos į tarpvalstybinius ir daugiašalius projektus teisingumo srityje. Juo paspartinamas ir plėtojamas Europos nuosprendžių registrų informacinėje sistemoje (ECRIS) esančios informacijos apie teistumą sąveikumas ir suteikiama galimybė skelbti sąveikius teismo sprendimus ir jų ieškoti pagal Europos teismų praktikos identifikatorių (ECLI). Juo taip pat palengvinamas teisminių subjektų keitimasis informacija per e. CODEX ir stiprinamas bendradarbiavimas Europos transporto priemonių ir vairuotojo pažymėjimų informacinės sistemos (EUCARIS) ir tarpvalstybinių atpažinties išteklių, pavyzdžiui, eIDAS, srityse. Kitos tarpvalstybinės ir daugiašalės iniciatyvos yra susijusios su įmonių skaitmenizacija: numatyta įsteigti 16 skaitmeninių inovacijų centrų, kurie veiks vieno langelio principu ir padės įmonėms tobulinti verslo ir gamybos procesus, produktus ar paslaugas naudojant skaitmenines technologijas. Tikimasi, kad į GAP įtraukti centrai prisidės prie Europos skaitmeninių inovacijų centrų tinklo veiklos. Kitas tarpvalstybinis ir daugiašalis bendradarbiavimas gali vykti ir vandenilio srityje. Portugalija bendradarbiauja su kitomis valstybėmis narėmis plėtojant bendriems Europos interesams svarbų vandenilio projektą. Tikimasi, kad prie šios iniciatyvos bus tiesiogiai ar netiesiogiai prisidėta į GAP įtrauktais vandenilio projektais;

- (57) dėl GAP vyko išsamios diskusijos, oficialios viešos konsultacijos ir teminiai seminarai, kuriuose dalyvavo ir vyriausybės nariai. Be šio viešų konsultacijų proceso, vyriausybė surengė įvairias konsultacijas su suinteresuotosiomis institucijomis, kaip antai Ekonomikos ir socialinių reikalų taryba, Teritorinio koordinavimo taryba ir Nacionaline sveikatos taryba. Atsižvelgdama į atsakymus, gautus raštu per antrąsias viešas konsultacijas, vyriausybė iš dalies pakeitė GAP ir įtraukė du naujus komponentus: 4 komponentą „Kultūra“ ir 10 komponentą „Jūra“;
- (58) GAP įgyvendinti Portugalija įsteigė Nacionalinę stebėsenos komisiją, kurią sudaro socialinių partnerių atstovai ir svarbiausi pilietinės visuomenės veikėjai, galintys teikti rekomendacijas dėl GAP įgyvendinimo. Be to, GAP įgyvendinimą per Skaidrumo portalą galės stebėti ir visuomenė. Siekiant užtikrinti atitinkamų subjektų atsakomybę, labai svarbu, kad įgyvendinant GAP numatytas investicijas ir reformas dalyvautų visos susijusios vietos valdžios institucijos ir suinteresuotieji subjektai, įskaitant socialinius partnerius;

Teigiamas įvertinimas

- (59) Komisijai teigiamai įvertinus GAP ir padarius išvadą, kad GAP pakankamai atitinka Reglamente (ES) 2021/241 nustatytus vertinimo kriterijus, pagal to reglamento 20 straipsnio 2 dalį ir V priedą šiame sprendime turėtų būti išdėstytos GAP įgyvendinti būtinos reformos ir investiciniai projektai, atitinkamos tarpinės bei siektinos reikšmės ir rodikliai, taip pat GAP įgyvendinti kaip negrąžintina finansinė ir paskolos parama Sąjungos skiriama suma;

Finansinis įnašas

- (60) Portugalijos GAP visos numatytos išlaidos yra 16 643 679 377 EUR. Kadangi GAP pakankamai atitinka vertinimo kriterijus, nustatytus Reglamente (ES) 2021/241, be to, visų GAP numatytų išlaidų suma yra didesnė už Portugalijai skiriamą didžiausią finansinį įnašą, Portugalijos GAP skiriamas finansinis įnašas turėtų būti lygus Portugalijai skiriamo finansinio įnašo visai sumai;

- (61) pagal Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalį didžiausio finansinio įnašo Portugalijai apskaičiavimas turi būti atnaujintas ne vėliau kaip 2022 m. birželio 30 d. Iš esmės pagal to reglamento 23 straipsnio 1 dalį Portugalijai turėtų būti skirta to reglamento 11 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyto didžiausio finansinio įnašo neviršijanti suma, dėl kurios teisinis įsipareigojimas būtų priimtas ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d. Jei būtina, atnaujinus didžiausią finansinį įnašą, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, nepagrįstai nedelsdama turėtų iš dalies pakeisti šį sprendimą, kad įtrauktų atnaujintą didžiausią finansinį įnašą, apskaičiuotą pagal to reglamento 11 straipsnio 2 dalį;
- (62) be to, siekdama remti papildomas reformas ir investicijas, Portugalija paprašė paskolos paramos. Portugalijos prašomos paskolos suma yra mažesnė nei 6,8 % jos 2019 m. bendrųjų nacionalinių pajamų einamosiomis kainomis. GAP visų numatytų išlaidų suma yra didesnė už bendrą Portugalijai skiriamo finansinio įnašo ir prašomos paskolos paramos sumą;
- (63) teiktina parama turi būti finansuojama lėšomis, kurias remdamasi Tarybos sprendimo (ES, Euratomas) 2020/2053¹ 5 straipsniu Komisija skolinasi Sąjungos vardu. Parama turėtų būti mokama dalimis, kai Portugalija patenkinamai pasiekia nustatytas atitinkamas su GAP įgyvendinimu susijusias tarpines ir siektinas reikšmes;

¹ 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendimas (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2014/335/ES, Euratomas (OL L 424, 2020 12 15, p. 1).

- (64) Portugalija paprašė išankstinio finansavimo, sudarančio 13 % finansinio įnašo ir 13 % paskolos. Ta suma Portugalijai turėtų būti skiriama, jeigu įsigalioja susitarimas, numatytas Reglamento (ES) 2021/241 23 straipsnio 1 dalyje, (toliau – finansavimo susitarimas) ir paskolos susitarimas, numatytas to reglamento 15 straipsnio 2 dalyje, (toliau – paskolos susitarimas), ir vadovaujantis tais susitarimais;
- (65) šis sprendimas neturėtų daryti poveikio jokių procedūrų, susijusių su Sąjungos lėšų skyrimu pagal bet kurią kitą Sąjungos programą, išskyrus pagal Priemonę, arba procedūrų, kurios susijusios su vidaus rinkos veikimo iškraipymu ir gali būti vykdomos, visų pirma pagal Sutarties 107 ir 108 straipsnius, rezultatams. Jis nėra viršesnis už reikalavimą, kad pagal Sutarties 108 straipsnį valstybės narės praneštų Komisijai apie galimos valstybės pagalbos atvejus,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

I straipsnis

GAP įvertinimo patvirtinimas

Portugalijos GAP įvertinimas remiantis Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalyje numatytais kriterijais patvirtinamas. GAP numatytos reformos ir investiciniai projektai, GAP stebėsenos ir įgyvendinimo tvarka ir tvarkaraštis, įskaitant atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes, taip pat su paskolos mokėjimu susijusias papildomas tarpines ir siektinas reikšmes, atitinkami rodikliai, susiję su numatytų tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimu, ir Komisijai užtikrinamos visapusiškos prieigos prie pagrindinių susijusių duomenų tvarka yra išdėstyti šio sprendimo priede.

2 straipsnis
Finansinis įnašas

1. Sąjunga Portugalijai kaip negražintiną paramą skiria 13 907 294 284 EUR finansinį įnašą¹. Dėl skiriamos 9 758 504 454 EUR sumos turi būti teisiškai įsipareigota ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d. Jeigu, pagal Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalį atlikus atnaujinimą, atnaujintas didžiausias finansinis įnašas Portugalijai yra lygus 13 907 294 284 EUR sumai arba didesnis už ją, dėl skiriamos papildomos 4 148 789 829 EUR sumos turi būti teisiškai įsipareigota nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. Jeigu, pagal Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalį atlikus atnaujinimą, atnaujintas didžiausias finansinis įnašas Portugalijai yra mažesnis nei 13 907 294 284 EUR suma, dėl atnaujinto didžiausio finansinio įnašo ir 9 758 504 454 EUR sumos skirtumo turi būti teisiškai įsipareigota pagal Reglamento (ES) 2021/241 20 straipsnio 8 dalyje nustatytą procedūrą nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.

¹ Ši suma atitinka finansinį asignavimą, atskaičius proporcingą Portugalijos Reglamento (ES) 2021/241 6 straipsnio 2 dalyje nurodytų išlaidų dalį, apskaičiuotą pagal to reglamento 11 straipsnyje nustatytą metodiką.

2. Sąjungos finansinį įnašą Komisija Portugalijai skiria dalimis pagal šio sprendimo priedą. 1 807 948 257 EUR suma skiriama kaip išankstinio finansavimo mokėjimas, lygus 13 % finansinio įnašo. Išankstinį finansavimą ir paramos dalis Komisija gali išmokėti viena ar keliomis dalinėmis išmokomis. Dalinių išmokų dydis priklauso nuo turimo finansavimo.
3. Išankstinis finansavimas skiriamas, jeigu įsigalioja finansavimo susitarimas, ir vadovaujantis tuo susitarimu. Išankstinis finansavimas patvirtinamas jį proporcingai atskaičius iš paramos dalių mokėjimo.
4. Paramos dalių išmokėjimas pagal finansavimo susitarimą priklauso nuo turimo finansavimo ir pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnį priimto Komisijos sprendimo, kad Portugalija patenkinamai pasiekė nustatytas atitinkamas su GAP įgyvendinimu susijusias tarpines ir siektinas reikšmes. Tam, kad atitiktų mokėjimo reikalavimus, Portugalija turi pasiekti tarpines ir siektinas reikšmes ne vėliau kaip 2026 m. rugpjūčio 31 d., jeigu įsigalioja 1 dalyje nurodyti teisiniai įsipareigojimai.

3 straipsnis
Paskolos parama

1. Sąjunga Portugalijai skiria ne didesnę kaip 2 699 000 000 EUR paskolą.
2. Paskolos paramą Komisija Portugalijai skiria dalimis pagal šio sprendimo priedą. 350 870 000 EUR suma skiriama kaip išankstinio finansavimo mokėjimas, lygus 13 % paskolos. Išankstinį finansavimą ir paramos dalis Komisija gali išmokėti viena ar keliomis dalinėmis išmokomis. Dalinių išmokų dydis priklauso nuo turimo finansavimo.
3. Išankstinis finansavimas skiriamas, jeigu įsigaliojo paskolos susitarimas, ir vadovaujantis tuo susitarimu. Išankstinis finansavimas patvirtinamas jį proporcingai atskaičius iš paramos dalių mokėjimo.
4. Paramos dalių išmokėjimas pagal paskolos susitarimą priklauso nuo turimo finansavimo ir pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnį priimto Komisijos sprendimo, kad Portugalija patenkinamai pasiekė nustatytas papildomas su paskola ir GAP įgyvendinimu susijusias tarpines ir siektinas reikšmes. Tam, kad atitiktų mokėjimo reikalavimus, Portugalija turi pasiekti papildomas su paskola susijusias tarpines ir siektinas reikšmes ne vėliau kaip 2026 m. rugpjūčio 31 d.

4 straipsnis

Adresatas

Šis sprendimas skirtas Portugalijos Respublikai.

Priimta ...

Tarybos vardu

Pirmininkas
